

Stanovisko
Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku
k transformácii systému financovania cirkví a náboženských spoločností
v Slovenskej republike

Synoda Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku (ECAV) prijíma nasledujúce stanovisko k transformácii systému financovania cirkví a náboženských spoločností v Slovenskej republike:

Ak štát napriek tomu, že tzv. dotácia pre cirkvi a náboženské spoločnosti predstavuje zanedbateľnú čiastku jeho rozpočtu, chce meniť model financovania cirkví, chce ECAV na Slovensku využiť túto príležitosť na to, aby sa vecne i pojmovo zmenil zastaraný zákon č. 218/1949 Sb. o hospodárskom zabezpečení cirkví a náboženských spoločností. ECAV na Slovensku, sledujúc nielen svoje vlastné ciele, ale berúc do úvahy aj situáciu a podmienky v ostatných cirkvách a náboženských spoločnostiach, chce presadzovať niektoré dôležité princípy, na základe ktorých by sa tento nový model finančného zabezpečenia cirkví mal postaviť, respektíve na základe ktorých by sa doterajší model prebudoval.

a) Dohoda cirkví a štátu

Namiesto jednostranného rozhodnutia zo strany štátu v podobe zákona schváleného parlamentom uprednostňujeme dohodu o finančnom zabezpečení cirkví uzatvorenú medzi cirkvami na jednej strane a štátom na strane druhej tak, ako to predpokladá zmluva č. 250/2002 Z. z. medzi Slovenskou republikou a náboženskými spoločnosťami v článku 20 odsek (1). Predpokladáme, že podobnú dohodu pre Rímskokatolícku a Gréckokatolícku cirkev sa podarí uzatvoriť Slovenskej republike aj so Svätou stolicou. Uzavretím týchto dohôd by sa zároveň zrušil zákon č. 218/1949 Sb. o hospodárskom zabezpečení cirkví a náboženských spoločností a nadväzujúce nariadenie vlády č. 299/2007 Z. z.

b) Vyrovnanie sa s minulosťou

Nový model financovania prostredníctvom priamej dotácie zo štátneho rozpočtu by mal byť okrem iného aj kompenzáciou za nereštituovaný majetok a za škody, ktoré cirkvám štát v minulých politických systémoch spôsobil. Prijatím uvedeného modelu by sme

chceli spolu s ostatnými cirkvami ponúknuť štátu a celej spoločnosti, aby sa „raz a navždy“ urobila hrubá čiara za minulosťou, a namiesto orientácie na staré krivdy upriamiť pozornosť cirkví a náboženských spoločností do budúcnosti na vzájomnú spoluprácu pre spoločné dobro štátu, spoločnosti a občanov tejto krajiny.

c) Pozitívna externalita cirkví v spoločnosti

Transformovaný model financovania cirkví a náboženských spoločností by mal zohľadňovať nadhodnotu, ktorú vytvárajú cirkvi a náboženské spoločnosti v oblasti sociálnej, kultúrnej a etnickej práce. V ECAV na Slovensku ponúkame vlastnú infraštruktúru vybudovanú po celom Slovensku v našich cirkevných zboroch, dcérocirkvách a fíliálkach a dobrovoľnú prácu ich mnohých členov v prospech celej spoločnosti.

d) Počty duchovných a ich platy

Považovali by sme za veľmi nešťastné, keby štát chcel akýmkoľvek spôsobom obmedzovať počty duchovných v jednotlivých cirkvách, a to aj nepriamo tým, že by určoval maximálny počet duchovných, ktorým bude prispievať na platy. Považujeme za prekonané a nezodpovedajúce dnešnej dobe, aby štát akýmkoľvek spôsobom vstupoval do stanovovania výšky platov duchovných a určoval svoje kritériá. Považujeme za výsostné právo každej cirkvi, aby si tieto veci ošetrila vlastnými predpismi.

e) Objem dotácií (kompenzácií)

Nepovažujeme za dobré, aby sa do nového modelu financovania premietla akákoľvek snaha štátu viazať výšku dotácií (kompenzácií) na počet duchovných a počet ústredí cirkví. Je vnútornou vecou každej cirkvi, aby si svoju štruktúru prispôbila svojim potrebám, aby reštrukturalizovala správu svojej cirkvi podľa vlastných predstáv a ustanovovala duchovných podľa vlastných kritérií.

f) Pozitívna diskriminácia menších cirkví

Predpokladáme a sami ponúkame určitú veľkorysosť zo strany veľkých a väčších cirkví pri určovaní väzby dotácií (kompenzácií) na počet veriacich, hlásiacich sa ku konkrétnej cirkvi podľa sčítania obyvateľstva. Táto väzba by nemala byť priamo úmerná, ale mala by zohľadňovať vyšší príspevok na jedného veriaceho u menších cirkví a nižší príspevok u cirkví veľkých a väčších. Nesúhlasíme však s vytváraním veľkostných kategórií cirkví a pred skokovou závislosťou príspevku na jedného člena by sme uprednostnili vhodný typ plynulého nelineárneho modelu.

g) Rovnosť cirkví vo veciach financovania

Aby nedošlo ani do budúcnosti k akémukoľvek podozrievaniu z nerovnakého prístupu štátu k jednotlivým registrovaným cirkvám, spôsob výpočtu dotácií (kompenzácií) by mal byť formálne pripravený tak, aby sa vylúčilo individuálne vyjednávanie o výške dotácií (kompenzácií) a individuálne dohody medzi MK SR a jednotlivými cirkvami.

h) Valorizácia

Aj keď dotáciu (kompenzáciu) nechceme viazať „zo zákona“ na mzdy duchovných, cirkvi najmä v prechodnom období budú tieto dotácie (kompenzácie) využívať

predovšetkým na úhradu hmotných požitkov duchovných a odvody do poisťovní. Privítali by sme preto každoročnú valorizáciu dotácií (kompenzácií) koeficientom zodpovedajúcim rastu priemerných zárobkov v národnom hospodárstve SR.

i) Sčítanie obyvateľstva

ECAV na Slovensku nemá prioritne v požiadavkách jednorazové navýšenie celkového objemu dotácií (kompenzácií) pre cirkvi. Chceli by sme však, aby tento objem bol nanovo prerozdelený medzi registrované cirkvi a náboženské spoločnosti tak, že pri dodržaní dohodnutého princípu pozitívnej diskriminácie malých a menších cirkví a náboženských spoločností bude zároveň zohľadňovať počet veriacich hlásiacich sa k jednotlivým cirkvám podľa ostatného sčítania obyvateľstva.

Toto stanovisko Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku prijal jej najvyšší orgán Synoda ECAV na Slovensku na svojom zasadnutí 13. júna 2015 v Nových Zámkoch.

doc. MUDr. Imrich Lukáč, CSc., v. r.
generálny dozorca

doc. PhDr. Miloš Klátik, PhD., v. r.
generálny biskup